

DELSTRATEGI

Rent vand og jord i Region Syddanmark

Rent drikkevand og tryghed for borgerne

I Danmark har vi en unik drikkevandsforsyning. Den skal vi bevare. Så godt som alt drikkevand i Danmark henter vi direkte fra undergrunden, hvor en simpel filtrering er det eneste, der skal til, for at sikre drikkevand af høj kvalitet. Men grundvandet er truet af forurening. Det er derfor afgørende, at der sættes ind overfor de forureninger, der truer grundvandet, så vi også i fremtiden er sikret en billig og god drikkevandsforsyning i Danmark.

Regionen arbejder for at beskytte vores grundvand, den almene sundhed og vandmiljøet mod forurening fra jorden. Visionen i den regionale udviklingsstrategi 2020-2023 er, at vi sammen skal bidrage til FN's verdensmål og sætte dem på dagsordenen. For regionens borgere betyder det, at delstrategien 'Rent vand og jord' skal bidrage til verdensmålene om rent vand, livet i havet, sundhed og trivsel, og at visionen herom skal gøres til virkelighed sammen med borgerne og gennem partnerskaber. Vi følger opfyldelsen af målene på regionalt niveau.

Vi har i Region Syddanmark hele 3 generationsforureninger. Det kalder på nytænkning og et opgør med den hidtidige håndtering af fortidens synder. Skal vi nå i mål med oprensningen af disse sager, kræver det samarbejde på tværs af regionerne og med staten om en fælles indsats.

Regionen er udfordret i forhold til mange store forureningssager og stadig flere og mere komplicerede forureningsstoffer. Fund af flere og nye pesticider i vores grundvand truer drikkevandsforsyningen. Det er afgørende for forsyningssikkerheden, at vi skaber overblik over forureningernes omfang, samt at vi sætter vores viden i spil og finder løsninger på udfordringerne for de enkelte vandværker – små som store.

Vi ønsker at sætte borgerne i centrum. Forurening af vores jord og grundvand har betydning for alle borgere i regionen. Nogle er direkte påvirket, fordi de bor på en forurennet grund og derfor også oplever økonomiske konsekvenser af forureningen. Gennem dialog og inddragelse af borgerne finder vi løsninger, der skaber tryghed for den enkelte. Regionen har stor erfaring med og viden om sikring af indeklima og kontaktrisiko mod påvirkning fra jordforurening. Vi vil fortsat styrke kommunikationen og synliggørelsen af vores arbejde gennem nye måder at kommunikere på. Det skal være nemt og hurtigt for borgerne at få viden og rådgivning om at bo på en forurennet grund.

I regionen skal vi være skarpe i vores faglighed for at sikre den bedste og mest effektive opgaveløsning. Vores kompetencer skal fortsat styrkes gennem nye udviklingsorienterede og dialogsgørende samarbejder med universiteter og rådgivere, såvel nationalt som internationalt. Regionen er nået langt i opsporing og kortlægning af forurenende aktiviteter, særligt i områder med værdifuldt grundvand der kan bidrage til forsyning med rent drikkevand nu og i fremtiden. Vi arbejder løbende på at gøre flere og flere af vores data frit tilgængelige, og vi leverer data til kommuner og andre aktører. Regionen undersøger og afværger på forurenede grunde efter en nøje prioritering for at håndtere de risici, forureningerne udgør.

Vi står også overfor store udfordringer med at få samspillet mellem stigende hav- og grundvand, ekstrem regn og biodiversitet til at fungere. Regionen arbejder med disse problematikker på flere fronter. I denne strategi ser vi også på, hvordan klimaforandringerne vil påvirke jordforureninger.

Indhold

SIDE 2 Indledning

SIDE 4 Strategisk ramme

SIDE 5 Overblik over regionale mål og FN mål

SIDE 6 Vejen til rent drikkevand

SIDE 7 Regionalt handlingsrum

SIDE 7 Tværgående initiativer

SIDE 9 DELMÅL 1
Rent grundvand

SIDE 13 DELMÅL 2
Helhedsorienterede løsninger med fokus på rent drikkevand, sundhed og tryghed for borgerne

SIDE 17 DELMÅL 3
Opgaveløsning gennem effektivitet, innovation, partnerskaber og samskabelse med borgerne

Udgivelse:
Regional Udvikling, Region Syddanmark
Damhaven 12, 7100 Vejle

Design & produktion:
Mediegruppen as

Foto:
Hyldegger Fotografi
Red Star
Drone Systems

ISBN:
978-87-92217-75-2

Stephanie Lose

Stephanie Lose
Regionsrådsformand,
Region Syddanmark

Jørn Lehmann Petersen

Jørn Lehmann Petersen
Formand, Miljøudvalget,
Region Syddanmark

Fremtidens Syddanmark er vores fælles udviklingsstrategi. Vi ønsker at gøre visionen til virkelighed sammen med regionens borgere og gennem partnerskaber med blandt andet regionens kommuner, uddannelses- og forskningsinstitutioner, virksomheder og internationale partnere.

Fremtidens Syddanmark

REGIONAL UDVIKLINGSSTRATEGI 2020-2023

Strategien for rent vand og jord er en delstrategi under den regionale udviklingsstrategi 2020-2023, Fremtidens Syddanmark.

Udviklingsstrategien har FN's verdensmål som overordnet ramme. Strategien bygger på seks strategispør, som tager afsæt i fælles udfordringer eller særlige syddanske styrker, og på fire tværgående temaer.

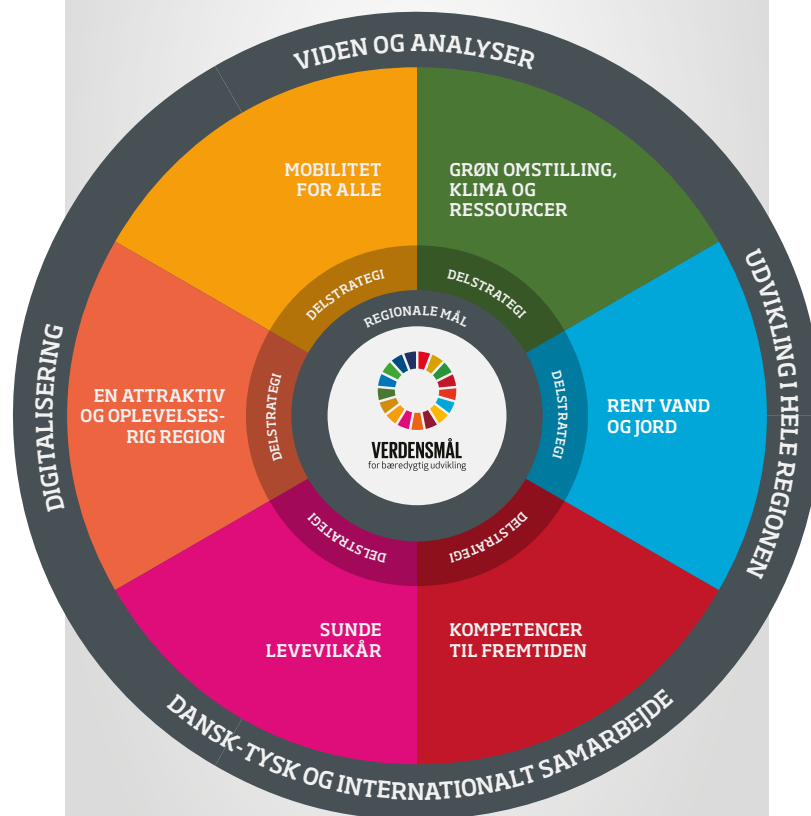
Seks strategispør

- Grøn omstilling, klima og ressourcer
- Rent vand og jord
- Kompetencer til fremtiden
- Sunde levevilkår
- En attraktiv og oplevelsesrig region
- Mobilitet for alle

Fire tværgående temaer

- Dansk-tysk og internationalt samarbejde
- Viden og analyser
- Udvikling i hele regionen
- Digitalisering

Strategisk ramme

Den regionale udviklingsstrategi konkretiseres i delstrategier inden for strategispørerne, som har karakter af handlingsplaner. Delstrategierne beskriver konkrete indsatser, der vil blive gennemført i løbet af strategiperioden, herunder initiativer i relation til de fire tværgående temaer.

FN's verdensmål - Syddansk fokus

EN FÆLLES MISSION

FN's verdensmål sætter rammen for den regionale udviklingsstrategi og for delstrategierne. Verdensmålene sætter retning og giver et fælles afsæt for indsatserne inden for strategiens forskellige spor. Det fælles perspektiv på arbejdet sikrer samtidig sammenhæng på tværs af områder. Nogle af verdensmålene lægger sig særligt tæt op ad centrale regionale opgaveområder. Derfor har Region Syddanmark valgt at fokusere særligt på de mål, der har størst relevans for regionens arbejde.

Yderligere informationer om den regionale udviklingsstrategi og de øvrige delstrategier kan findes her:

www.fremtidensyddanmark.regionissyddanmark.dk

Regionale mål og FN - rent vand og jord

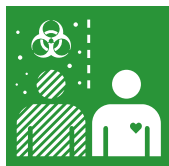
Den syddanske strategi for Rent vand og jord tager afsæt i den regionale udviklingsstrategi 2020-2023, hvor de tre regionale mål er:

1. Rent grundvand
2. Helhedsorienterede løsninger med fokus på rent drikkevand, sundhed og tryk for borgerne
3. Opgaveløsning gennem effektivitet, innovation, partnerskaber og samskabelse med borgerne

I de næste kapitler vil vi konkretisere arbejdet i 2020-2021 inden for de tre regionale mål. De konkrete indsatser vil særligt bidrage til FN-verdensmålene:

Det vil de blandt andet gøre ved at styrke indsatsen for at beskytte og bevare rent drikkevand, som direkte adresserer verdensmål 6 samt delmål 6.1 og 6.3. Herudover adresserer indsatserne verdensmål 3 om sundhed og trivsel, særligt delmål 3.9, gennem regionens arbejde med at sikre, at borgerne ikke kommer i direkte kontakt med jordforurening, samt at jordforurening ikke påvirker indeklimaet i boliger. Samtidig vil vi bringe regionens overfladevand op på et renere niveau med fokus på havet og vandløb, bl.a. gennem oprensning af generationsforureninger. Det vil understøtte mål 14, delmål 14.1 samt delmål 6.5. og 6.6. Strategien bidrager endvidere til verdensmål 17 gennem flere partnerskaber med offentlige og private parter. Eksisterende partnerskaber udbreder viden om samarbejdsformen og bidrager dermed til målet om at der etableres flere.

3.9. Inden 2030 skal antallet af dødsfald og sygdomstilfælde som følge af udsættelse for farlige kemikalier samt luft-, vand- og jordforurening væsentligt reduceres.

6.1 Inden 2030 skal der opnås universel og lige adgang til sikkert drikkevand til en overkommelig pris for alle.

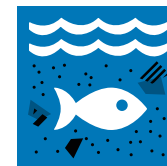
6.3 Inden 2030 skal vandkvaliteten forbedres ved at reducere forurening, afskaffe affaldsdumping og minimere udslip af farlige kemikalier og materialer, og halvere andelen af ubehandlet spildevand og væsentligt øge genanvendelse og sikker genbrug globalt.

6.5. Inden 2030 skal forvaltning af vandressourcer integreres på alle niveauer, herunder gennem samarbejde på tværs af landegrænser, som det er relevant.

6.6. Inden 2020 skal vandleverede økosystemer, herunder bjerge, skove, vådområder, floder, grundvandsbassiner og søer beskyttes og gendannes.

14.1. Inden 2025 skal alle former for havforurening forhindres og væsentligt reduceres, især forurening forårsaget af land-baserede aktiviteter, herunder havaffald og forurening med næringsstoffer.

17.17 Der skal tilskyndes og fremmes effektive offentlige partnerskaber, offentlig-private partnerskaber, som bygger på erfaringer og ressourcestrategier fra partnerskaber.

VEJEN TIL RENT DRIKKEVAND

Udfordringer

- Pesticidforurenet grundvand – omfanget er alvorligt og stærkt stigende. Udfordringerne skal løftes på tværs af stat, kommuner, vandforsyninger og region.
- Det store antal jordforureninger gør opgaven dyr og langvarig. Derfor må mange borgere leve med en forurenet grund i mange år
- Nye problematiske stoffer i jord, grundvand og overfladevand skal håndteres – vores opgaver udvides derfor løbende
- Generationsforureningerne – de kræver helt andre løsninger, end vi kender i dag

Udfordringer og muligheder

Jordforurening påvirker vores drikkevand, menneskers sundhed og miljøet. Det gælder generationsforureninger og de tusindvis af andre forureninger, der er efterladt efter fortidens aktiviteter.

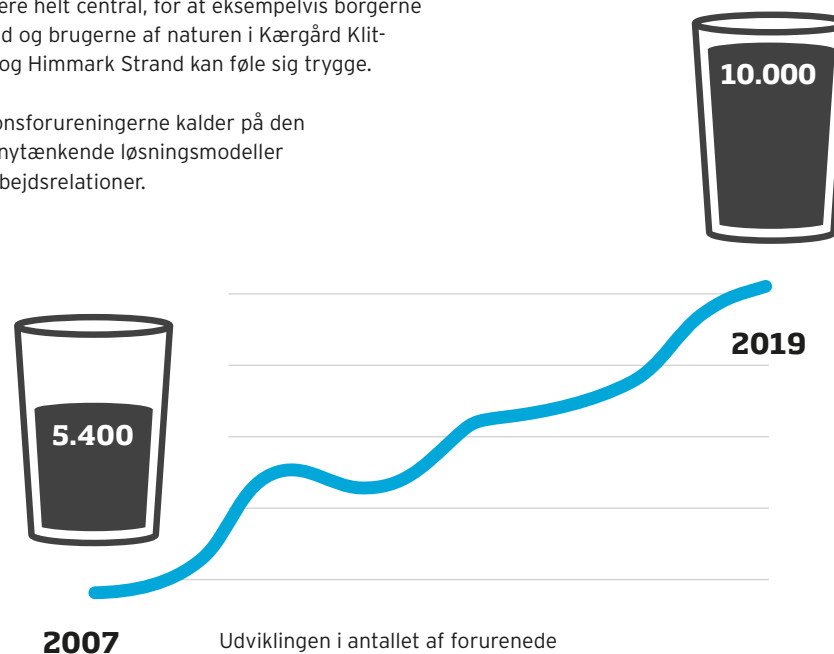
Der er ca. 10.000 forurenede grunde i regionen. Derfor må et stort antal borgere leve med ulemper fra jordforurening i mange år. Samtidig findes der i grundvandet løbende nye stoffer, der kan true drikkevandsforsyningen. Særligt pesticider sætter i øjeblikket vandværkerne under pres for at levere rent drikkevand.

Håndtering af jordforurening er kompliceret og kræver høj faglighed. Opgaven med at beskytte vores værdifulde grundvand og overfladevand kræver samarbejde og opbygning af fælles viden, så vi bruger ressourcerne effektivt.

Det kræver god planlægning og samarbejde med borgerne, hvis en grund skal oprensnes. For at udføre en tilfredsstillende oprensning er det nødvendigt at foretage forudgående undersøgelser.

Generationsforureningerne i Syddanmark udgør en helt særlig udfordring. Håndteringen af disse vil fortsat være helt central, for at eksempelvis borgerne i Grindsted og brugerne af naturen i Kærgård Klitplantage og Himmarn Strand kan føle sig trygge.

Generationsforureningerne kalder på den måde på nytænkende løsningsmodeller og samarbejdsrelationer.

Udviklingen i antallet af forurenede grunde i Region Syddanmark

Regionalt handlingsrum - rent vand og jord

Regionen har hovedansvaret for indsatsen overfor jordforurening, som ingen kan gøres ansvarlige for. Opgaven er omfattende, og indsatsen er forbundet med store udgifter. Ressourcerne er begrænsede, og derfor skal indsatsen overfor jordforurening tilrettelægges og prioriteres, så den giver mest miljø for pengene.

Regionen har fastlagt bærende principper for, hvordan indsatsen skal prioriteres. På den baggrund udarbejder vi hvert år en arbejdsplan med de grunde, som er omfattet af årets indsats.

De bærende principper for prioritering af indsatsen:

- 1. Indsatsen overfor grundvandstruende forureninger i områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande har højeste prioritet.**
- 2. Indsatsen overfor indeklimaproblemer på boliggrunde prioriteres højt.**
- 3. Indsatsen i forhold til overfladevand og natur samt overfor jordforurening med kontaktrisiko prioriteres sideordnet og kun i særlige tilfælde. Særlige tilfælde kan f.eks. være forurening med akut farlige stoffer eller særligt omfattende forureninger.**

Generationsforureninger prioriteres sideløbende i takt med politisk prioriterede bevillinger.

Ud over indsatsen overfor kendte jordforureninger har regionen også opgaven med at opspore jordforurening og vejlede borgere, der er berørt af en jordforurening. Når borgere ønsker at bygge på eller flytte jord fra en forurenede grund, har regionen og kommunen en fælles opgave i forhold til at vejlede og sætte vilkår for, at dette kan lade sig gøre.

RESULTATER Gennem SAMARBEJDE

Vi vil opnå målene for rent vand og jord gennem nye samarbejder og partnerskaber og bygge ovenpå eksisterende initiativer. Der er allerede gjort en stor indsats for at sikre rent drikkevand gennem partnerskaber med kommuner og vandværker omkring opsporing af pesticidforureninger. Et samarbejde, der er helt afgørende for at sikre den fremtidige drikkevandsforsyning, og hvor både små og store vandforsyninger har adgang til partnerskaber.

Vi vil tage medansvar for borgernes sundhed gennem samarbejde og vidensdeling med kommunerne. Regionen har stor erfaring med og viden om sikring af indeklima fra forureninger. En viden vi bringer i spil, f.eks. når en borger vil bygge eller ændre anvendelse af en forurenede grund.

Vi vil spille en aktiv rolle i forskning, innovation og udvikling ved at understøtte nationale dagsordener og ved at indgå i samarbejdsprojekter med Staten, EU og forskningsinstitutioner.

Klimaforandringer vil påvirke spredningen af jord- og grundvandsforureninger. Regionen har i samarbejde med GEUS udviklet et modelværktøj, som gør det muligt at udarbejde prognoser for spredning af forurening i et fremtidigt klima. Arbejdet gennemføres i EU-regi i forbindelse med TOPSOIL-projektet, og er delvist finansieret af Interreg North Sea programmet.

TVÆRGÅENDE INITIATIVER

Rent vand og jord

Vi vil skabe sammenhæng og fornyelse i miljøindsatsen ved at påvirke nationale dagsordener samt gennem partnerskaber og borgerinddragelse.

Internationalt samarbejde

I fremtiden vil samarbejdsprojekter, også på tværs af landegrænser, blive sat i gang for at udvikle og skabe de mest optimale løsninger til sikring af rent drikkevand, og for at sikre at jordforureninger ikke påvirker mennesker og miljø.

Vi sætter vores viden i spil

Generationsforureninger og fremtidige klimapåvirkninger kalder på nye løsningsmodeller og samarbejdsrelationer. Vi vil tage initiativ til at sætte samarbejder og partnerskaber på den nationale dagsorden i forhold til at løse opgaven på tværs af regionerne og staten. Vi vil arbejde for en statslig medfinansiering af oprensning af generationsforureningerne.

Digitalisering og formidling af data

Vi vil fortsætte med at indsamle og systematisere vores data, og vi vil formidle vores data via nye innovative løsninger.

Rent grundvand

Udfordringer og muligheder

Rent vand og jord er afgørende for syddanskernes sundhed og for miljøet. I Syddanmark er der registreret omkring 4.000 jordforureninger, som kan påvirke vores grund- og drikkevand.

I regionen lever og bor vi ovenpå drikkevandet, og der sker løbende byudvikling af nye boliger på gamle forurenede industrigrunde.

Antallet af jordforureninger og de mange forskellige typer af forureninger er et komplekst problem under stadig udvikling. Nye stoffer kommer i fokus, hvor kvalitetskriterier og oprensningsteknikker kan halte bagefter.

Især pesticider er kommet i fokus. Her støder vi fortsat på nye fund af stoffer, og omfanget er alvorligt og stærkt stigende. Derfor bliver kildeopsporing i samarbejde med kommuner og vandværker fortsat en stor opgave i fremtiden.

Regionen har en begrænset økonomi, og udførelse af opgaven kræver derfor teknologiudvikling og samarbejde med rådgivere og Miljøstyrelsen.

Fremtidens øgede klimaudfordringer skal tænkes ind i løsninger og prioriteringer. Projekter, der skal undersøge effekten af øget nedbør på spredning af jord- og grundvandsforureninger, er allerede startet op.

Regionens rolle

Regionen har ansvaret for at beskytte vores drikkevand, den almene sundhed og vandmiljøet mod forurening fra jorden.

Region Syddanmark er geografisk set landets største. Vi har store områder med værdifuldt grundvand og en stor spredning af forurenende aktiviteter. Regionen har derfor en stor opgave i at prioritere indsatsen efter risiko.

Regionens mål er at afhjælpe den risiko, forureningerne udgør. Derfor undersøger vi jordforureningerne grundigt, inden vi eventuelt renser dem op. Regionen koncentrerer indsatsen de steder, hvor forureningerne udgør de største problemer for mennesker eller miljø. Nogle steder får jordforureninger lov til at blive liggende, men ved at identificere dem sikrer vi, at den forurenede jord ikke spredes.

Regionen analyserer for nye stoffer og overvåger udviklingen på området; særligt i forhold til om den nye viden ændrer prioriteringen af indsatsen.

I klimaprojekter bidrager regionen med viden om lokal og regional geologi og grundvandsforhold.

Regionens rolle er også at understøtte vidensdeling og partnerskaber for grundvandsbeskyttelse. Det sker bl.a. gennem partnerskaber med kommuner og vandværker, hvor partnerskabet opsporer pesticidpunktkilder, så der sikres en ren og stabil vandforsyning i hele regionen.

Regionalt mål:

Rent grundvand

DET VIL VI

Mål

Vi vil

- prioritere indsatser i områder med værdifuldt grundvand
- arbejde målrettet på at finde løsninger på pesticid-forurening fra punktkilder og på at sætte problematikken på den nationale dagsorden
- arbejde for at få en statslig medfinansiering til generationsforureningerne
- bidrage til udvikling af nye, enklere og billigere oprensningsteknikker
- være på forkant med viden om klimaforandringerne indvirkning på risiko og spredning af jord- og grundvandsforureninger
- have fokus på nye forureningsstoffer og på at der fastlægges nationale kvalitetskriterier for stofferne

FN Verdensmål 6 og 14 DELMÅL

Inden 2030 skal vandkvaliteten forbedres ved at reducere forurening, afskaffe affaldsdumping og minimere udslip af farlige kemikalier og materialer, og halvere andelen af ubehandlet spildevand og væsentligt øge genanvendelse og sikker genbrug globalt.

Inden 2030 skal der opnås universel og lige adgang til sikkert drikkevand til en overkommelig pris for alle.

Inden 2030 skal forvaltning af vandressourcer integreres på alle niveauer, herunder gennem samarbejde på tværs af landegrænser, som det er relevant.

DET GØR VI

Vi undersøger grundigt inden vi renser op

Regionen gennemfører undersøgelser i sammenhængende grundvandsområder og på boligejendomme, hvor grundejer ønsker en hurtig afklaring. Hvis grunden er forurenet, udføres der supplerende undersøgelser. Endelig udføres oprensning på ejendomme, hvor der er risiko for grundvandsressourcen.

Vi prioriterer opgaven så vi får mest miljø for pengene

Først undersøger vi ejendomme i sårbare grundvandsområder, hvor der har været aktiviteter, som har anvendt højmobile og svært nedbrydelige stoffer.

Vi har fokus på nye stoffer og aktiviteter, der kan forurene grundvandsressourcen

Gennem systematisk opsporing af forurenende aktiviteter sikrer vi, at vi har fundet de værste forureninger i regionen, inden vi starter undersøgelser.

Vi arbejder målrettet med specifikke stoffer som f.eks. klorerede opløsningsmidler og pesticider. Vi analyserer for stofferne på fortsat flere aktiviteter for at få data til erfaringsopsamling.

Vi deltager i projekter og samarbejder for at styrke indsatsen for rent drikkevand

Vi deltager i partnerskaber og kommunesamarbejde om grundvandsbeskyttelse.

Vi samarbejder med kommunerne og staten om grundvandskortlægning og indsatsplaner.

Vi behandler i samarbejde med kommunerne en lang række private tilladelser til bygge- og anlægsarbejder på forurenede grunde.

Vi har fokus på effekterne af klimaforandringerne, f.eks. spredning af forurening ved stigende nedbørsmængder.

Det gør vi selv

- Forureninger der truer værdifuldt grundvand har højeste prioritet.
- Forureninger der truer vandløb, søer, hav og natur eller som truer sundheden ved kontakt prioriteres i særlige tilfælde.
- Indsatsen overfor generationsforureninger er endvidere afhængig af politiske bevillinger.

Pesticidfladekilder og pesticidpunktkilder

Forurening med pesticider kan stamme fra fladekilder eller punktkilder. Fladekilder skyldes jordbrugsmæssig anvendelse af pesticider på marker gennem lang tid, mens punktkilder er områder hvor pesticider har været håndteret. Det kan være vaske- og blandepladser, eller gamle lossepladser med pesticidrester. Regionerne skal kun tage sig af pesticider fra punktkilderne.

Helhedsorienterede løsninger med fokus på rent drikkevand, sundhed og tryghed for borgerne

Udfordringer og muligheder

Mange borgere må leve med følgerne af jordforurening

Det store antal jordforureninger betyder, at indsatsen er dyr og langvarig. Mange borgere må derfor leve med følgerne af jordforurening i mange år. Borgere med forurenede grunde kan opleve begrænsninger i ejendommens anvendelsesmuligheder og udfordringer i forbindelse med belåning samt køb og salg af ejendomme. Der er et lovbestemt nuanceringsystem, som kan gøre det nemmere for boligejerne at få finansieret ejendommene.

Presset for at finde rent drikkevand stiger

Flere og flere fund af pesticider i drikkevandet øger presset for at finde nyt godt grundvand, især i nærheden af de større byer.

Regionens rolle

Regionen er med til at sikre, at drikkevandet er rent, at der er et sundt indeklima i boliger, og at børn kan lege frit på jorden.

Regionen opsporer og kortlægger jordforureninger med risiko for indeklima i boliger eller risiko ved kontakt. Kortlægningen sikrer, at forurenede jord ikke spredes og bidrager dermed til sundhed og tryghed.

I regionen lever og bor vi ovenpå drikkevandet, og der sker løbende byudvikling med nye boliger på gamle forurenede industrigrunde. Derfor er det vigtigt, at regionen opsporer forureninger og sikrer, at der ikke bygges boliger, hvor jorden er forurenede. Tilsvarende er det centralt, at regionen stræber efter at oprense jorden og sikre indeklimaet så effektivt som muligt i de boliger, der ligger på en forurenede grund.

Regionen har i en årrække sat fokus på at belyse muligheder og rettigheder i jordforureningsloven og informeret om nuanceringen af boliger. Dette giver borgere, ejendoms-mæglere og kreditforeninger et overblik over den nuværende og fremtidige situation på ejendommen. Det skal være nemt for alle at få viden og rådgivning om en forurenede grund.

Fælles for indsatserne er, at de kræver helhedsorienterede prioriteringer på tværs af regionens 22 kommuner.

Regionalt mål:

**Helheds-
orienterede
løsninger
med fokus
på rent
drikkevand,
sundhed og
tryghed for
borgerne**

DET VIL VI

Mål

Vi vil

- arbejde med et borgerrettet fokus i helhedsorienterede løsninger
- skabe tryghed for borgere gennem hurtig afklaring og rådgivning hvis en grund kan være forurenet
- etablere flere selvbetjeningsløsninger for borgere og andre
- sætte vores viden og data i spil
- igangsætte nye temakortlægninger, f.eks. brancher med særlige stoffer

FN Verdensmål 3 og 6 DELMÅL

Inden 2030 skal antallet af dødsfald og sygdomstilfælde som følge af udsættelse for farlige kemikalier samt luft-, vand- og jordforurening væsentligt reduceres.

Inden 2030 skal der opnås universel og lige adgang til sikkert drikkevand til en overkommelig pris for alle.

DET GØR VI

Effektivitet gennem helhedsorienteret indsats

Vi opsporer punktkilder for forurening og prioriterer drikkevand højest. Derudover prioriterer vi indsatsen ud fra de ønsker, der årligt kommer fra regionens kommuner. Indsatsen gennemføres helhedsorienteret - område for område. Vi vælger hurtig afklaring og indsats med pakked løsninger for mindre forureninger med væsentlig sundhedsrisiko ved kontakt.

Borgerrettet indsats

Når vi får oplysninger om kilder til forurening på børnehaver og legepladser, prioriteres de hurtigt til undersøgelser

og afklaring. Det sikrer sundhed for borgerne og skaber tryghed. Alle boligejere, der har en mulig forurening på deres grund, tilbydes at få grunden undersøgt inden for et år og dermed få afklaret om grunden er forurenet.

Fokus på høj risiko

Vi sætter fokus på brancher og stoffer med høj risiko for indeklimate og drikkevand.

Dialog med borgerne

Vi arbejder løbende med at forbedre dialogen med borgerne i form af pjecer, borgerundersøgelser, rådgivning og afgang. Vi er dagligt i kontakt med borgere, som er berørt af en jordfor-

urening eller som ønsker rådgivning om en forurenet grund. Endvidere har borgerne selv mulighed for at søge oplysninger om forurenede grunde på regionens hjemmeside.

Helhedsorienteret byudvikling på tidligere industriområder

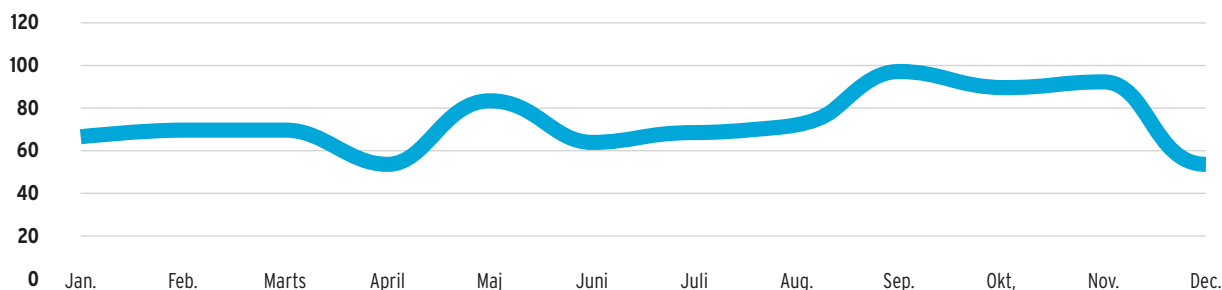
Der sker store forandringer i vores byer i disse år, hvor gamle forurenede industri- og havneområder omdannes til nye attraktive boligområder. Her tager regionen stilling til de mange forskellige forureninger i projekterne for at sikre sundhed for kommende beboere og miljøet i vandløb, søer og hav.

Byudvikling - Kanalbyen, Fredericia

I dette partnerskab er der udviklet en model til risikovurdering af det vand, der strømmer fra de forurenede arealer og ud i Lillebælt. I partnerskabet er der desuden udviklet et koncept for arbejdet med jordforureningerne. Dette vil resultere i en lettere proces for både ansøgere og myndigheder, idet der kan tages stilling til eventuelle miljøkrav tidligt i processen, og delprojekterne vil kunne gennemføres mere effektivt.

Borgerhenvendelser pr. måned i 2019

Opgaveløsning gennem effektivitet, innovation, partnerskaber og samskabelse med borgerne

Udfordringer og muligheder

Midlerne til jordforurening er begrænsede i forhold til opgavens omfang. Derfor skal regionen levere en effektiv og innovativ indsats overfor jordforurening, hvor vi fortsat skal være i front indenfor fagområdet.

Hastig teknologisk udvikling ændrer metoder til at undersøge og oprense forurening. Ved store forureninger er der mulighed for at udvikle nye metoder, fordi det er nødvendigt, og fordi de kan bære vidensopbygning. I samarbejde med rådgivere opnås høj faglighed, der bidrager til nye løsninger og giver "spin off" til andre mindre jordforureninger.

Opgaven med at beskytte vores værdifulde grundvand og overfladevand kræver samarbejde og opbygning af fælles viden, så vi bruger ressourcerne optimalt.

Stor bevågenhed på området stiller krav til vores formidling, og vi skal være på forkant med kommunikation med berørte borgere, medier, politikere med flere.

Regionens rolle

Regionen skal aktivt påvirke og understøtte udvikling, der kan effektivisere og kvalificere den samlede indsats.

Regionens kompetencer skal samtidig styrkes gennem nye udviklings- og dialogsøgende samarbejder med universiteter og rådgivere, såvel nationalt som internationalt. Det er nødvendigt med risikovillighed for at skabe råderum til innovation og faglig udvikling.

Regionen vil gennem dialog og partnerskaber med kommuner og vandforsyninger søge at optimere og effektivisere indsatsen overfor forureninger, der truer grundvandet.

Regionalt mål:

Opgaveløsning gennem effektivitet, innovation, partnerskaber og samskabelse med borgerne

DET VIL VI

Mål

Vi vil

- arbejde effektivt og innovativt med jordforureningsopgaver. Vi vil blandt andet gøre det ved at igangsætte og medvirke i forskningsprojekter i samarbejde med universiteter og på tværs af regionerne, så alle får glæde af resultaterne. Vi vil på den måde sætte os i førersædet hvad angår oprensningsteknikker og værktøjer til sikring af sundhed
- fortsat stille testgrunde til rådighed og sikre bred formidling af resultaterne
- med afsæt i partnerskabsprojekter skabe et vidensrum for pesticidforurenede grundvande, hvor data og viden indgår i den nationale dagsorden
- følge udviklingen med henblik på at optimere bæredygtigheden af vores oprensningsteknikker

FN Verdensmål 3, 6, 14 og 17 DELMÅL

Inden 2030 skal antallet af dødsfald og sygdomstilfælde som følge af udsættelse for farlige kemikalier samt luft-, vand- og jordforurening væsentligt reduceres.

Inden 2030 skal forvaltning af vandressourcer integreres på alle niveauer, herunder gennem samarbejde på tværs af landegrænser, som det er relevant.

Inden 2025 skal alle former for havforurening forhindres og væsentligt reduceres, især forurening forårsaget af landbaserede aktiviteter, herunder havaffald og forurening med næringsstoffer.

Der skal tilskyndes og fremmes effektive offentlige partnerskaber, offentlig-private partnerskaber, som bygger på erfaringer og ressourcestrategier fra partnerskaber.

DET GØR VI

Partnerskaber

Vi indgår i flere partnerskaber med kommuner og vandforsyninger om indsatser, der skal sikre grundvandsressourcen i forhold til pesticider. Vi vil tage initiativ til at indgå nye partnerskaber med andre myndigheder og interesseorganisationer, der skal sikre rent drikkevand - nu og i fremtiden.

Samarbejde om de bedste løsninger

Vi indgår i samarbejdsprojekter med forsknings- og videninstitutioner, de øvrige regioner, kommuner, vandværker og rådgivere. Alle parter bidrager til udvikling og udbredelse af nye løsninger indenfor eksempelvis grundvandsbeskyttelse.

Høj standard i opgaveløsningen

Vi kvalitetssikrer vores indsats og er certificerede efter den internationale ISO9001-standard. Det giver ensartethed i sagsbehandling samt løbende fokus

på forbedringsmuligheder og systematisk indsamling af feedback fra omverdenen, f.eks. gennem borgerundersøgelser.

Samskabelse med borgerne

Vi holder borgermøder i forbindelse med større forureningssager samt er på forkant med kommunikation til medier og andre interesserede.

Undervisning og formidling

Region Syddanmark har etableret et demonstrationsanlæg i Kærgård Klitplantage. Formålet er at optimere oprensningsteknikkerne og at skabe fokus på historien bag forureningen. Vi har her oprettet et teknologisk udstillingsvindue for at skabe øget interesse for naturvidenskab og miljøteknologi på skoler og uddannelsesinstitutioner. Derudover stiller regionen forurenede grunde til rådighed for undervisning og forskning.

Det gør vi selv

- Sikrer borgerinddragelse i alle afgørelser om jordforurening
- Arbejder effektivt og innovativt med jordforureningsopgaver
- Deltager i nationale samarbejder
- Videndeler med præsentationer på konferencer og møder, både nationalt og internationalt
- Tager initiativ til grundvands-samarbejder og partnerskaber
- Er tovholder for flere partnerskaber med kommuner og vandforsyninger

Alle forholdsregler tages, når jordforureninger undersøges.

VERDENSMÅL
for bæredygtig udvikling

www.fremtidenssyddanmark.regionsyddanmark.dk